

АСОЦИАЦИЯ ОБЩИНСКИ ГОРИ

1000 - София, бул. „Витоша“ № 6, GSM 0888 152 366; www.aog-bg.org; Email: aogori@abv.bg; tihtom@abv.bg;

Адрес за кореспонденция: 1301 – София, ул. „Пиротска“ № 5;

6000 – Ст.Загора, ул.„Граф Игнатиев“, №26

Становище на АОГ относно:

„ЗЕЛЕНОТО БЪДЕЩЕ НА ЕВРОПА – КЛЮЧОВАТА РОЛЯ НА СТРАТЕГИЯТА НА ЕС ЗА УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ НА ГОРИТЕ ЧРЕЗ ЕВРОПЕЙСКИЯ ЗЕЛЕН ПАКТ, СЪОБРАЗЕН С ПАРИЖКОТО СПОРАЗУМЕНИЕ И ПРОГРАМАТА НА ООН ЗА ПЕРИОДА 2020- 2030 г.“

Новата горска стратегия на ЕС след 2020 г.

Новата горска стратегия на РБългария след 2020 г.

С ясни и изпълними цели постигане на съгласуваност между политиките за горите между ЕС и страните членки

В договорите за присъединяване към ЕС не фигурират ангажименти, свързани с горите и горското стопанство. Управлението и развитието на този сектор е предоставено на отговорностите на страните членки. Във връзка с осъществяването на Зелена сделка, кръгова икономика, въглеродна икономика и опасностите за горите от неблагоприятни климатични промени и опазване на биоразнообразието предстои спешно обсъждане на Нова горска стратегия на ЕС .

Миналата година изтече срокът и на Националната ни стратегия за развитие на горския сектор. Разработването и приемането на Национална стратегия за лова и опазване на дивеча е в дългосрочен застой.

След обстойно запознаване с оценките и предложенията на Европейската федерация на горските общини /ФЕКОФ/, Европейската асоциация на държавните гори (EUSTAFOR), Съюз на Европейските горски лесовъди и редица европейски и световни документи изложени подробно и аргументирано,

Асоциация Общински гори – България, свързва зеленото бъдеще на Европа със следните фактори :

- ❖ Горите и цялата верига за създаване на стойност, основана на горското стопанство, са от основно значение за по-нататъшното развитие на зелената сделка и кръговата биоикономика, защото осигуряват работни места, гарантират икономическо благосъстояние в селските и градските райони. Спомагат за смекчаване на измененията на климата и за приспособяване към него, подобряват здравето на хората, носят перспективи за планинските и селските райони, борят се с ерозията и опустиняването;
- ❖ Добре финансираните иновации, събирането на информация, поддръжка и разработване на бази данни, качествените научни изследвания, споделянето на най-добри практики и знания са от изключително значение за бъдещето на многофункционалните гори на ЕС и за страните членки;
- ❖ Нужни са дефиниране и модерни методи за мултиплициране по цялата верига за създаване на стойност, основана на горите. Нарастващите изисквания диктуват и необходимостта от нов прочит на многобройните възможности и предизвикателства, пред които е изправено обществото;
- ❖ Освен усвояването на въглерод, горите имат благоприятно въздействие и върху климата, атмосферата, опазването на биологичното разнообразие, режима на реките и на водните пространства;
- ❖ Горите като източници на първични продукти за изделия от дървесина, са и ценни „производители“ на вторични природни суровини като гъби, трюфели, билки, смола, мед и горскоплодни култури, сами по себе си много важни за икономическите дейности в някои региони на Европейския съюз;
- ❖ Горите са нашето природно наследство, което трябва да съхраняваме и поддържаме със съзнанието, че неговото съхранение и развитие зависи от доброто му управление.

Асоциация Общински гори подкрепя и предлага :

- ❖ Отчитайки исторически обособена структурата на собствеността в ЕС и България:

В ЕС има 16 милиона частни собственици на гори, които притежават около 60% от горите, като средният размер на частните гори е 13 хектара, докато около две трети от частните собственици на гори притежават по-малко от 3 хектара гора

В България – горските територии заемат 38 % от територията на страната, от тях - държавни 75 %, общински 520 887 ха (12,46%) –, частни физически лица 424 959 ха (10,17 %) – като средният размер на частната горска собственост е 0.2 ха.

В стратегията:

- Да се подчертае и да бъде призната ролята на обществените гори за широкия спектър от проблеми, споменати по-горе в бъдещи решения на ЕС.

- Да започне активен процес на комасация на частните гори до ниво едроплошно горовладелство с участие на държавата и осигурено външно финансиране.

- ❖ Като подчертава, че европейското общество става все по-откъснато от процесите в горите и горското стопанство, както и от устойчивото управление на горите:

- В стратегията на ЕС да се подчертае значимостта и приноса, които горите имат в икономиката, социалната и екологичната, както и в културно- историческите сфери на обществените отношения.

- ❖ Биологичното разнообразие на горските екосистеми е гаранция и в бъдеще те да бъдат здрави и устойчиви. В Европа предимно горите осигуряват дом за зеленото богатство. АОГ подчертава значението на защитените зони по „Натура 2000“, в които има възможност да се предоставят множество екосистемни услуги, включително суровини, на обществото.

.....Почти 23% от европейските гори се намират в защитени зони по „Натура 2000“,

.....За България: По данни от ИАОС към края на 2018 г. броят на защитените територии (ЗТ) по смисъла на ЗЗТ е 1016 , с обща площ 584861,5 ha , или 5,27 % от територията на страната, от тях 15% са горските територии

До края на 2018 г. са приети от Министерския съвет 339 защитени зони от мрежата “Натура 2000”, покриващи общо 34,4% от територията на страната.

- 1. Необходими са технически консултации за прецизиране на вече обявените зони и осигуряване на свежи, достатъчни финансови средства за управление на тези зони;**
- 2. Биоразнообразието и всички останали екосистемни услуги трябва да бъдат осигурени, като не се дава предимство нито на икономическите, нито на природните, както и на която и да била социална функция на Горските екосистеми.**
- 3. Да се разработи европейски механизъм за решаване на сложната задача горски екосистеми да се управляват по уравновесен начин, така че да се осигурят всички потребности на обществото във всички видове гори.**
- 4. Безграничното и самоцелно установяване на нови и нови защитени зони не е правилният инструмент нито да се спрат промените в екосистемите, причинени от климатичните промени, нито да спрат разпространението на инвазивни видове. Във времена на продължаващи климатични промени, природата се променя всеки ден и е безмислено да се опитваме да я поддържаме статична.**

❖ Поради трайното наличие на незаконната сеч и практики в дърводобива и сивата икономика в сектора, се изразява **дълбока загриженост** от факта, че в България като страна членка от Съюза, не прилага по ефективен начин действащото законодателство на ЕС и заедно със съществуващата корупция са довели до значителни размери незаконна сеч и незаконни горскостопански действия.

Необходимо е в стратегията:

Да бъдат предвидени механизми за провеждане на ефективен контрол върху дейностите в горските територии на страната.

❖ Подчертава ключовата роля на собствениците на гори за прилагането на устойчивото управление на горите - земеделските стопани и собствениците на гори са основни действащи лица в селските райони.

Собствениците и стопанисващите гори в ЕС и България имат дълга традиция и опит в управлението на многофункционални гори и горско стопанство.

Местните и регионалните органи, както и общинското и кооперативно горовладелство имат ключова роля за укрепване на устойчивото използване на горите, и по-специално на икономиката в селските райони:

Особено важната роля, която изпълняват горите за създаването на екологосъобразни работни места и растеж на доходите в общините и селските райони ще способства за преодоляването на демаграфската криза в страната и обезлюдяването на селските райони. Затова е необходимо чувствително увеличаване на инвестициите в горските екосистеми.

- 1. Призовава Комисията да включи в новата стратегия на ЕС за горите необходимостта от подкрепа за собствениците на гори, в т.ч. финансова подкрепа**
 - 2. Счита, че за да се гарантира ефективността на инвестициите в модерни технологии и в различните мерки в областта на околната среда и климата, които укрепват многофункционалната роля на горите, подкрепата следва да бъде обвързана с прилагането на устойчивото им управление.**
 - 3. Нужно е създаване на специален финансов инструмент за управление на зоните от мрежата „Натура 2000“**
 - 4. Такава финансова подкрепа следва да бъде резултат от солидна комбинация от финансови инструменти, национално финансиране и финансиране от частния сектор**
 - 5. Необходимо е да се разработят инициативи за запазване, а където е необходимо, за създаване на гори с висока конзервационна стойност със съответните механизми и инструменти за стимулиране. За целта където е приложимо, обезщетяване на собствениците на гори, за да могат знанията и науката да отбележат напредък по отношение на тези гори, наред с опазването на естествените местообитания;**
- ❖ Отговорно решаване на проблемите с осребряването и финансиране на екосистемни услуги чрез нова финансова система.

Като се подчертава наличието на голямо богатство на биологичното разнообразие в горите на България в резултат от прилагането и досега принципите на устойчивост в тяхното управление и усилията това богатство да бъде умножено, следва да се отбележи, че собствениците на гори предоставят напълно безплатно и за тяхна сметка екосистемните ползи за обществото.

Въпреки наличието на всеобщо признание за високата стойност на тези екосистемни ползи – свеж въздух, чисти води, акумулирането на въглеродния двуокис, предпоставки за развитието на организиран туризъм и спорт, обществото очаква да продължи ползването на тези услуги безплатно. В условията на функционирането на пазарна икономика това е несправедливо и неговото продължаване би мотивирало собствениците на гори да започнат да правят компромиси при спазването на принципите на устойчивост при управлението на горите си.

Необходимо е:

- 1. Нормативно налагане на справедливия режим „Ползвателят плаща”.**
- 2. Нормативно налагане на строг режим „Замърсителят плаща”.**
- 3. Осъществяване на идеята за директно, единно осребряване на екосистемните услуги с единни ставки на единица площ–хектар, като се изготви и приложи методика за определяне на нейния размер.**
- 4. Годишна ставка на хектар като компенсация, а не като субсидия би била подходяща за модел, където горските услуги да станат желани от обществото, а и възможни в зелената сделка за бъдещето на всички видове горско притежание.**

- ❖ Подчертава също така необходимостта от други лесно достъпни, добре координирани и подходящи механизми на ЕС за финансиране, като например финансови инструменти или подкрепата на Европейската инвестиционна банка за подпомагане на инвестициите в проекти в областта на горското стопанство, насочени към устойчиво управление на горите и предотвратяване на горските пожари и смекчаване на последствията от тях, както и структурните фондове и фондовете от програмите „Хоризонт“, „Еразъм +“ и „LIFE +“, които биха могли да предоставят съществена подкрепа за инвестициите и услугите за съхранение и усвояване на въглерод като част от устойчивото управление на горите, като също така се гарантира съгласуваност със Зеления пакт;
- ❖ Приветства еднократното и повторното залесяване като подходящи инструменти за подобряване на горското покритие, особено в изоставени земи, които не са подходящи за производство на храни, в близост до градските и крайградските райони. АОГ подкрепя благоприятния ефект на горските ветрозащитни пояси както за

опазването на земеделската земя, така и за увеличаването на селскостопанската продукция. Настоятелно препоръчва методи за насърчаване на земеделските стопани за развиването на горските ветрозащитни пояси, както и ключовата роля на цъфтящите дървета и храсти в природните екосистеми за сектора на пчеларството за подпомагането на естествения процес на опрашване и за засилването на консолидацията и опазването на увредена и необработена земя;

- ❖ Отчита, че въпреки признаването на ролята на горското стопанство, агролесовъдството и промишлените отрасли, свързани с горското стопанство, в рамките на Програмата за развитие на селските райони на ОСП за периода 2007-2013 и 2014 – 2020 г. горският сектор на България бе преднамерено ощетен с над 300 млн.евро в резултат на дискриминационното и осъдително безхаберие на политическото ръководство на МЗХГ.

1.Като насърчава това признаване, очаква значителните средства за инвестиране в горите на България да бъде гарантирано в рамките на ОСП за периода 2021 – 2027 г. и заради ролята и значението на изпълнението на Европейския зелен пакт.

2.Следствие горчивия 14-годишен опит настоява пред правителството за нов закон за горите, чрез който да се възстанови ранга на националното горско ведомство - Министерство, което да получи оторизация от ЕК за администриране на всички възможни източници свързани с горите, горското ни стопанство и Зелената сделка

- ❖ Подчертава, че са налични обстоятелства, при които съществуват компромиси между начините за смекчаване на климата и защитата опазването на биологичното разнообразие, по-специално в горското стопанство, което играе централна роля в прехода към неутрална по отношение на климата икономика. Изразява своята загриженост, че в последните обсъждания на политиката в горите не бе обърнато нужното внимание върху този компромис;
- ❖ Поради изменението на климата и последиците от дейностите на човека вече се случват и ще са по-чести и по-интензивни в бъдеще природни бедствия като пожари, суши, наводнения, бури, снеголоми и ветроломи, нашествия на вредители, болести и ерозия, причинявайки вреди на горите в ЕС. Като изтъква необходимостта от многофункционално развитие на горското стопанство, АОГ подчертава, че ще бъде необходимо съвременно осигуряване на

управление на рисковете и кризите, съобразено с навременно предвиждане на различни бъдещи сценарии.

1. В този контекст се откроява необходимостта от разработване на мерки за управление на риска, като например укрепване на европейската устойчивост по отношение на бедствия и инструменти за ранно предупреждение, с оглед по-добра подготвеност и по-добро предотвратяване на подобни събития.

2. Увеличаване на устойчивостта на горите и постигането ѝ по отношение на изменението на климата, например, чрез укрепване на прилагането на устойчиво и активно управление на горите и чрез научни изследвания и иновации, което ще направи възможно оптимизирането на способността за приспособяване на нашите гори

3. Приемане и осъществяване на срочна национална програма за трансформация на заболелите и физиологично отслабени иглолистни култури в смесени широколистни високостъблени гори.

4. Подчертава, че икономическите загуби, предизвикани от мерките за защита, следва да бъдат справедливо компенсирани и значението на прагматичното интегриране на опазването на природата в устойчивото управление на горите, без непременно да се разширяват защитените зони и да се избягват допълнителни административни и финансови тежести

- ❖ Европейският съюз следва да заделни достатъчно финансови средства за мерките за сектора на горското стопанство, които да съответстват на новите очаквания към този сектор, в това число инвестиции в развитието на горските райони и в подобряването на жизнеспособността на горите, поддържането на мрежи от горски пътища, технологиите в горското стопанство, иновациите и обработката и въвеждането в употреба на продукти от горското стопанство. Призовава държавите членки да хармонизират различните стратегии и планове за управление на горското стопанство, така че съответните цели да могат да бъдат своевременно преследвани и съответно коригирани, вместо да се създават административни мозайки, които впоследствие застрашават постигането на целите, определени в техните стратегически документи;
- ❖ Подчертава необходимостта от по-нататъшно разработване на европейската информационна система за горите за Европа (FISE). АОГ предлага да се имат предвид съществуващите системи под споделяната отговорност на всички съответни генерални дирекции

на Комисията, работещи по различни теми, обхванати от FISE. Призовава за засилване на ролята на Постоянния комитет по горите, за да се гарантира координацията между съответните заинтересовани страни членки и политиките на равнището на ЕС и счита, че координирането на този инструмент следва да се извършва постоянно от стратегията на ЕС за горите;

- ❖ Изключително важна роля в Зелената сделка има предоставянето на съпоставима, научно обоснована и балансирана информация – в реално време, относно европейските горски ресурси и редовен мониторинг дали горите и природните резервати са добре управлявани. За България най-после да се въведе и задейства Националната инвентаризация. Очакваме и настояваме Комисията най-малко един път в годината да ангажира Парламента в изпълнението на стратегията на ЕС за горите;
- ❖ Дългосрочното изпълнение на сложната задача за управление на горите по многофункционален, устойчив и уравновесен начин поражда изискването от добре образована, добре оборудвана и обезопасена работна сила на всички нива - от общия работник до управителя. Наблюдава се крайна необходимост от създаване на достойни условия на труд. Зелените работни места в Европейските гори са основната цел и трябва да бъдат включени в кръговата и зелена икономика;
- ❖ Призоваваме да се даде приоритет на поддържането на висококачествено професионално образование по професии в областта на горите и дървесината и на екологичното строителство, както и да направят необходимите за тази цел публични разходи и инвестиции, за да се предвидят бъдещите нужди на европейските отрасли на горите и дървесината;
- ❖ За успешното осъществяване и прилагане принципите на Зелената сделка Европейската стратегия за горите след 2020 трябва да насърчи и предвиди структурни промени в горският сектор и горската промишленост със създаването на национални ведомства с най-висок държавен ранг и извънредни разпоредителни и контролни функции;
- ❖ Като порицаваме незаконните практики в дърводобива, допуснатата по места сива икономика и наложена политическа корупция на всички нива, подчертаваме необходимостта от спешна, антикризисна реформа в горският сектор на Република България, за да участваме

достойно и отговорно в осъществяването на Зелената сделка като страна членка на ЕС.

Асоциация Общински гори призовава политическите сили и Правителството на Република България към :

- 1. Изработване на синхронизирана с ЕС Национална стратегия за опазване на горите, съобразена с дългосрочните предизвикателства и задължения като страна членка на ЕС, която да осигури устойчиво развитие на горското ни стопанство.**
- 2. Новата Национална стратегия трябва да има антикризисен и антимонополен характер (заради тежкото историческо наследство и наложения в близкото минало държавен монопол).**
- 3. Изработване и приемане на Национална стратегия за лова и опазване на дивеча, която да бъде синхронизирана с Националната горска стратегия, съвремените промени и съществуващите традиции в ловното ни стопанство.**
- 4. Двете стратегии дават рамка, насоки и основания за приемане на нови Закон за горите и Закон за лова и опазване на дивеча.**
- 5. Законите трябва да разпишат и създадат условия за изграждане на високоефективно, екологосъобразно, модерно, комплексно, единно, многофункционално и устойчиво горовладелство за всички собственици и националното ни горско стопанство.**
- 7. Окончателно решаване проблемите на миниатюрното частно горовладелство (над 1млн. българи са собственици на гори със среден размер от 0.1 ха.) чрез Закон за комасация и създаване на възможности за разпространяване на уникалния национален опит с Горските кооперации и основен ангажимент от държавата**
- 8. Ускорено преобразуване на държавните предприятия по чл. 62 /3/ от ТЗ и инсталиране на стопанския държавен горски сектор с вертикална тризвенна структура съгласно изискванията на Закона за публичните предприятия и Търговския закон. Отделяне на**

публичните ангажименти на държавата в специализирана администрация с цел осигуряване на равнопоставеност на всички собственици при стопанисването, управлението и контрола.

9. Създаване на постоянно действаща Горскостопанска браншова камера като антимонополна мярка за равностойно партньорство с държавните, общински и частни стопански структури.

Изработването на тези важни стратегически документи и административни действия в навечерието на дългогодишен период на Зелена сделка, зелена въглеродна и кръгова икономика в мащаб Европейски съюз изисква огромни съгласувани експертни усилия на държавния експертен потенциал, съвместно с представители на БАН, ЛТУ, Асоциация на общинските гори, Асоциация на частните горовладелци и множество заинтересовани НПО и синдикати.

Разписаното трябва да се случи възможно най-бързо и е постижимо само ако Националното горско ведомство излезе от похлупака и порочно управление на Министерство на земеделието, храните и горите и си възвърне самостоятелния статут за правене и осъществяване на горска политика на най-високо ниво – Държавна агенция или Министерство на горите.